

SIVISTYSLAUTAKUNTA

(Hallinto, Perusopetus, Lukiokoulutus, Kansalaisopisto, Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Liikunta- ja nuorisopalvelut sekä Varhaiskasvatus)

Keskeiset tapahtumat vuonna 2023 sekä suunnitelmakaudelle 2024–2025

Tohmajärven kunnanvaltuusto on kokouksessaan kesäkuussa 2022 hyväksynyt kerran valtuustokauden aikana tehtävän kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja suunnitelman. Suunnitelma antaa painopisteet ja tavoitteet aina vuoteen 2025 saakka.

Hyvinvointisuunnitelmassa on kolme painopistettä: 1. terveet elintavat, 2. mielen hyvinvointi ja 3. osallisuus ja yhteisöllisyys. Terveiden elintapojen tavoitteisiin kuuluu liikunnallisuuden lisääminen kaikissa ikäryhmissä, lasten ja nuorten ylipainon väheneminen pitkällä aikavälillä. Lisäksi terveiden elintapojen edistämiseksi tavoitteena on ehkäisevän päihdetyön rakenteiden kehittäminen ja se että päihteiden käyttöä saadaan vähennettyä kaikissa ikäryhmissä. Mielen hyvinvoinnin tavoitteisiin kuuluu erityisesti yksinäisyyden vähentäminen kaikissa ikäryhmissä ja lasten ja nuorten mielenterveyden vahvistuminen. Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisätään tukemassa yhdistysten kansalaistoimintaa ja lisäämällä kuntalaisten osallisuuden kokemuksia.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ja tavoitteet ovat kaikkia hallinnonaloja sitovia ja niiden toimintaa ohjaavia. Erityisesti sivistystoimen palveluissa on laajat mahdollisuudet edistää hyvinvointisuunnitelman toteutumista. Vuoden 2023 talousarvion toiminnallisten tavoitteiden määrittämisessä on otettu huomioon niin kuntastrategian kuin myös hyvinvointisuunnitelman tavoiteasettelut.

Tohmajärven kunnan ruoka- ja siivouspalvelut siirtyvät 1.1.2023 alkaen Polkka Oy:lle. Tämä tarkoittaa sitä, että sivistystoimen ulkoisen toimintakatteen osalta aiemmin sisäisesti ostettujen palveluiden siirtyessä ulkoisiksi toimintamenoiksi ulkoiset menot kasvavat huomattavasti verrattuna edellisen vuoden talousarvioon. Ulkoisten ja ruoka- ja siivouspalveluiden kustannusten on arvioitu olevan vuonna 2023 noin 835.900 euroa.

Hallinto

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto

Tilivelvollinen: lautakunnan jäsenet, sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinnon tehtävänä on hoitaa sivistystoimen hallintoa ja näin tukea sivistystoimen eri toimintoja niiden perustehtävissä.

Toiminnan sisältö

Koulutoimiston hallintohenkilöstö vastaa sivistyslautakunnan kokousasioiden valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta, talousarvion valmistelusta ja sen toimeenpanosta, valtionosuuslaskelmista ja tilastoinnista, koulukuljetuksista ja monista henkilöstöhallintoon liittyvistä tehtävistä. Hallinnossa koordinoidaan kunnassa tehtävää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

1. **Painopiste:** Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (kuntastrategia / hyte-suunnitelma)
Tavoite: Kunnan hyte-ryhmän säännöllisen toiminnan vakiinnuttaminen ja eri hallinnonalojen osallistaminen hyte-työhön.
Tavoitetaso: kunnan hyte-ryhmä kokoontuu vuoden aikana vähintään neljä kertaa.
Mittari: kokousten lukumäärä
2. **Painopiste:** Kuntalaisten osallistaminen ja aktivointi (kuntastrategia / hyte-suunnitelma)
Tavoite: järjestetään hyte-seminaari, johon osallistetaan myös kuntalaisia
Tavoitetaso: seminaariin osallistuu vähintään 20 kuntalaista
Mittari: osallistuneiden määrä

Tunnusluvut

Koulutoimisto	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Oppilaita 20.9.	404	420	412	440
Nettokustannus € / oppilas	531	417	497	552
Musiikkiopisto	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kunnan oppilaispaikat	53	53	53	53
Nettokustannus € / oppilas	2 150			

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	29 895	450	4 560
Ulkoiset toimintakulut	-188 516	-242 400	-170 760
Toimintakate	-158 621	-241 950	-166 200
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-97 097	-111 225	-16 858
<i>Nettomenot</i>	<i>-255 718</i>	<i>-353 175</i>	<i>-183 058</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0

Perusopetus

Perusopetus, Iltapäivätoiminta

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Kaikille peruskoulun oppilaille annetaan mahdollisuus oppimiseen, henkiseen kasvuun ja terveen itsetunnon kehittymiseen niin, että heillä on peruskoulun päätettyään hyvä yleissivistys sekä opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot. Lisäksi kouluissa tuetaan määrätietoisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Toiminnan sisältö

Kunnassa on yksi yhtenäiskoulu ja yksi alakoulu. Maiju Lassilan yhtenäiskoulussa on luokat 1–9 ja Tikkanen alakoulussa luokat 1–6.

Jokainen koulu laatii vuosittain oman työsuunnitelmansa, johon kirjataan tarkemmin koulun toiminta kyseisen lukuvuoden aikana. Työsuunnitelma sisältää koulukohtaisia painopistealueita ja erityisteemoja. Kaikkien alakoulujen jatkuvana ja keskeisenä painopistealueena on tapakasvatus ja hyvien tapojen korostaminen. Maiju Lassilan osalta korostuu uusien koulutilojen käyttöönotto ja tiloissa harjoitettava nykyisen opetussuunnitelman mukainen pedagogiikka, jonka uusi oppimisympäristö ja sen ympärillä oleva liikunta- ja kulttuuriympäristö mahdollistaa.

Maiju Lassilan koulussa on aloittanut syksyllä 2022 maahanmuuttajaoppilaita varten valmistavan opetuksen ryhmä. Ryhmän opetus jatkuu myös kevätlukukaudella 2023. Oppilaita valmistavassa opetuksessa on tällä hetkellä 8.

Syksyllä 2022 on palkattu kuntaan historian ensimmäinen koulutsemppari. Tsempparin tehtävä jatkuu kevätlukukauden loppuun 2023 saakka omana rahoituksena. Tsempparitoiminnan jatkamiseksi on haettu avustusmäärärahoja. Koulutsempparin tehtävän perustaminen on lähtenyt liikkeelle valtuustoaloitteesta. Tsempparin tehtävä on tärkeä tekijä hyvinvoinnin edistämässä.

Erytisopetuksen lisäresursointiin on haettu avustusta. Kunnassa olisi merkittävä tarve laaja-alaisen erityisen opettajan työpanokselle.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Iltapäivätoimintaa järjestetään lukuvuonna 2022–2023 kunnan omana toimintana Maiju Lassilan koulussa ja Tikkanen koulussa. Maiju Lassilan koulussa iltapäivätoiminta järjestetään yhteistyössä Tohmajärven ev.lut. seurakunnan kanssa. Aamupäivätoimintaa järjestetään Maiju Lassilan koulussa.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

Talousarviovuonna 2023 koulujen toiminnassa korostuu hyvinvointipainotus. On tärkeää keskittyä oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen ja kehittämiseen. Myös henkilökunnan hyvinvoinnista huolehditaan. Erityisesti kouluterveyskyselyn tuloksissa esiin nousseet huolenaiheet huomioidaan kaikessa koulujen toiminnassa.

- Painopiste:** Yhteisöllisyys ja osallisuus (hyte-suunnitelma)
Tavoite: Uuden koulun ensimmäisinä vuosina on tärkeää seurata ja arvioida, kuinka toimintakulttuuri on kehittynyt. Vuosien 2021 ja 2022 kyselyiden jälkeen on tärkeää, että myös kolmantena peräkkäisenä vuonna seurataan kehitystä samankaltaisen kyselyn muodossa kuin kahtena aiempana vuonna.
Tavoitetaso: kysely toteutettu.
Mittari: toteutui/ei toteutunut
- Painopiste:** lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen (kuntastrategia)
Tavoite: oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelman päivittäminen ja oppilashuollon kehittäminen
Tavoitetaso: oppilas- ja opiskelijahuoltosuunnitelma hyväksytty sivistyslautakunnassa
Mittari: suunnitelma hyväksytty lautakunnassa
- Painopiste:** terveet elintavat: päihteiden käyttöä saadaan vähennettyä (hyte-suunnitelma)
Tavoite: kouluilla järjestetään ehkäisevän päihdetyön teemapäiviä/tilaisuuksia ja opetushenkilöstöä koulutetaan.
Tavoitetaso: perusopetuksessa järjestetään vähintään kaksi ehkäisevän päihdetyön teemapäivää/tilaisuutta. Vähintään kolme työntekijää käy Ehyt ry:n järjestämän Ehkäisevän päihdetyön osaja –koulutuksen.
Mittari: järjestettyjen teemapäivien ja koulutetun henkilökunnan lukumäärä.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Valtionosuus iltapäivätoimintaan	21 074	21 889	20 155		19 725
oppilasmäärä	358	370	385	385	385
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	8 601	8 156	8 842	8 694	10 344

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	298 207	317 950	277 990
Ulkoiset toimintakulut	-3 701 496	-3 665 070	-4 260 360
Toimintakate	-3 403 289	-3 347 120	-3 982 370
Sisäiset toimintatuotot	782	0	0
Sisäiset toimintakulut	-652 285	-610 285	-262 620
<i>Nettomenot</i>	<i>-4 054 792</i>	<i>-3 957 405</i>	<i>-4 244 990</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-78 385	0	-77 700

Alakoululaiset			
Lukuvuosi	1.lk / 2.lk	3.lk / 4.lk	5.lk / 6.lk
2021–2022	46/41	41/43	50/44
2022–2023	35/46	42/45	43/48
2023–2024	41/41	46/41	41/43
2024–2025	27/41	41/46	41/41
2025–2026	27/27	41/41	46/41
2026–2027	31/27	27/41	41/46
2027–2028	28/31	27/27	41/41
Yläkoululaiset			
Lukuvuosi	7.lk	8.lk	9.lk
2021–2022	44	34	43
2022–2023	44	44	33
2023–2024	50	44	44
2024–2025	43	50	44
2025–2026	41	43	50
2026–2027	41	41	43
2027–2028	46	41	41
Perusopetus yhteensä			
2021–2022	386		
2022–2023	380		
2023–2024	391		
2024–2025	374		
2025–2026	357		
2026–2027	338		
2027–2028	323		

Lukiokoulutus

Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Lukiokoulutusta järjestämällä opiskelijoille pyritään antamaan laaja yleissivistys sekä riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet jatko-opintoja varten.

Toiminnan sisältö

Lukio toimii yksisarjaisena. Lukiossa on noin 50 opiskelijaa. Yhteistyötä tehdään maakunnan lukioiden ja erityisesti Kiteen lukion kanssa. Yhteistyötä on konkreettisesti opetuksessa ja eri hankkeissa tapahtuvaa yhteistyötä. Yhteistyötä tehdään myös uuden lukiolain hengessä korkea-asteen kanssa. Pedagogisesti lukio pyrkii tarjoamaan opiskelijoille valmiuksia opiskella sähköisissä ympäristöissä, sekä valmistamaan heitä sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin.

Tohmajärven lukiossa on noin neljännes maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Maailmanpoliittinen tilanne on suuri kysymysmerkki lukion kansainvälisille suhteille erityisesti itärajan suuntaan. Tällä hetkellä yhteistyötä Venäjälle ei tehdä, mutta opiskelijoita on otettu ja otetaan myös vuonna 2023 ellei tähän tule valtakunnallisia muutoksia.

Lukiossa kokoontuu viikoittain hyvinvointikahvila. Toimintaa jatketaan myös vuonna 2023. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

- Painopiste:** hyvinvointia edistävät lähipalvelut (kuntastrategia)
Tavoite: paikkakunnan lukion on tärkeää olla houkutteleva oppilaitos niin muualta tuleville kuin myös tohmajärveläisille nuorilla. Erityisen tärkeäksi oman lukion vetovoimaisuus muodostuu silloin, jos kansainvälisten opiskelijoiden tulo Tohmajärven lukioon syystä tai toisesta estyisi.
Tavoitetaso: Tohmajärven lukion opiskelupaikaksi valinneiden prosenttiosuus paikkakunnalta lukioon lähtevistä nuorista.
Mittari: vähintään 70 % valitsee Tohmajärven lukion.
- Painopiste:** lasten hyvinvoinnin tukeminen (kuntastrategia) ja terveiden elintapojen sekä mielen hyvinvoinnin tukeminen (hyte-suunnitelma)
Tavoite: etsivän nuorisotyön kanssa toteutettava lukiolaisten hyvinvointikahvila luo osaltaan yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia lukiolaisille.
Tavoitetaso: hyvinvointikahvila järjestetään viikoittain (pl. lomat, koeviikot ja yo-kirjoitukset)
Mittari: toteutuneiden kertojen lukumäärä.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
opiskelijoita	46	50	51	53	52
nettokustannus €/oppilas (ulk.)	12 836	10 066	10 404	10 954	12 190

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	34 969	12 950	10 500
Ulkoiset toimintakulut	-562 559	-593 500	-644 360
Toimintakate	-527 590	-580 550	-633 860
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-61 321	-51 805	-25 180
<i>Nettomenot</i>	<i>-588 911</i>	<i>-632 355</i>	<i>-659 040</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-37 831	0	-37 830

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuden elinikäiselle oppimiselle, joka edistää tasa-arvoa, kehittymistä, hyvinvointia, aktiivista kansalaisuutta ja monikulttuurisuutta. Kansalaisopistoissa järjestettävät kurssit tuovat yhteen eri-ikäisiä ihmisiä ja motivoivat heitä huolehtimaan terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Juuri näitä asioita hyvinvointisuunnitelmassa painotetaan.

Tutkimusten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi myös laajempia hyötyjä ja siksi koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuina moninkertaisina takaisin kuntiin.

Toiminnan sisältö

Tohmajärven kansalaisopisto järjestää pääasiassa aikuisille suunnattua, tutkintoon johtamatonta opetusta paikallisiin sivistystarpeisiin. Opetus tapahtuu 18 työpisteessä eri puolilla kuntaa, lähinnä kunnan omistamissa tiloissa. Opetuksen hoitaa n. 35 sivutoimista tuntiopettajaa, joista suurin osa on paikkakuntalaisia. Eri kursseja on tarjolla noin 100, jossa mukana yleisöluentoja.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

- Painopiste:** Terveiden elintapojen ja mielenhyvinvoinnin tukeminen. (hyte-suunnitelma)
Tavoite: Hyvinvointiaiheisen luennon järjestäminen, joka motivoi tarkastelemaan omia elintapoja ja kenties muuttamaan niitä.
Tavoitetaso: Luento toteutuu.
Mittari: kyllä/ei.
- Painopiste:** Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen jakaminen. (kuntastrategia)
Tavoite: Tilaisuuksiin tai tapahtumiin jalkautuminen, joissa kohdataan ja kuullaan kuntalaisia.
Tavoitetaso: Osallistuminen kahteen eri tilaisuuteen tai tapahtumaan.
Mittari: kyllä/ei.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
nettokustannus €/asukas	38	39	49	40	56
valtionosuus	102 382	102 818	102 098	107 974	107 974
opiskelijoita keskimäärin	874	725	672	800	700
opetustuntien lukumäärä	3 023	2 178	2 247	3 200	3 000
nettokustannus €/opetustunti	50	69	67	53	

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	33 156	46 150	47 760
Ulkoiset toimintakulut	-183 239	-217 320	-220 860
Toimintakate	-150 083	-171 170	-173 100
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-56 734	-52 040	-63 006
<i>Nettomenot</i>	<i>-206 817</i>	<i>-223 210</i>	<i>-236 106</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjastopalvelut, Kulttuuripalvelut, Museot

Tilivelvollinen: kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja

Toiminta-ajatus

Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut edistävät yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Kirjastoon kaikki ovat tervetulleita.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimi edistää, tukee ja järjestää kulttuuripalveluita. Kulttuuri nähdään tärkeänä sivistyksen- ja hyvinvoinnin lähteenä.

Toiminnan sisältö

Kirjastopalvelut

Kirjaston toiminnan sisältönä on monipuoliset kokoelmat ja kirjastopalveluiden saavutettavuus lähipalveluna sekä kotipalvelun ja kirjastoauton avulla. Omatoimikirjaston avulla palvelut ovat käytettävissä laajemmin aukioloaikojen ulkopuolella. Kirjastot valmistautuvat myös tulevaan valtakunnalliseen e-kirjastoon, jossa on tarjolla enemmän aineistoja kuin tähän asti olemme voineet tarjota.

Kirjaston rooli on tukea oppilaiden koulu- ja vapaa-ajalla tapahtuvaa lukemista. Myös aikuisten monilukutaitoa pitää vahvistaa, jotta he pärjäävät entistä enemmän digitalisoituvassa yhteiskunnassa.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoiminnalla on runsaasti positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten hyvinvointiin, sosiaaliseen elämään ja erilaisten taitojen oppimiseen. Koulupäivän aikaan toteutettava kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa elämyksiä koululaisten päivään, kunkin luokka-asteen sisältöjen mukaisesti. Tohmajärvi kuuluu Pohjois-Karjalan lastenkulttuuriverkostoon ja tekee yhteistyötä maakunnan eri kulttuuritoimijoiden kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

Kirjastopalvelut

- Painopiste:** Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen yhdessä vietetyn ajan ja yhteisten kokemusten kautta. (kuntastrategia)
Tavoite: Perheiden päivän viettäminen kirjastossa järjestämällä lukemiseen liittyvä tapahtuma.
Tavoitetaso: Tapahtuma toteutuu.
Mittari: kyllä/ei.
- Painopiste:** Terveiden elintapojen edistäminen ehkäisevän päihdetyön kautta. (hyte-suunnitelma)
Tavoite: Kirjanäyttelyn kokoaminen päihdeviikolla.
Tavoitetaso: Näyttely toteutuu.
Mittari: kyllä/ei.

Kulttuuripalvelut

1. **Painopiste:** Terveiden elintapojen edistäminen paikallisen luonnon kautta ja mielenhyvinvointia taiteellisten elämysten kautta. (hyte-suunnitelma)
Tavoite: Äänitaidepolun opasmateriaalin koostaminen, joka mahdollistaa reitin omatoimisen kiertämisen sekä työpajojen toteuttamisen koululaisille.
Tavoitetaso: Opasmateriaali saadaan tehtyä.
Mittari: kyllä/ei.
2. **Painopiste:** Monipuolisen tapahtuma- ja kulttuurielämän toteuttaminen. (kuntastrategia)
Tavoite: Kuntataiteilijoiden hakeminen heti alkuvuodesta, jolloin toteutusaikaa on pidempi jakso.
Tavoitetaso: 1-4 taiteilija tai työryhmän löytäminen. Vähintään yhden taiteilijan valinta.
Mittari: Taiteilijoiden/työryhmien lukumäärä.
3. **Painopiste:** Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksen jakaminen. (hyte-suunnitelma)
Monipuolisen tapahtuma- ja kulttuurielämän toteuttaminen. (kuntastrategia)
Tavoite: Maksuttoman teatteriesityksen tai –matkan järjestäminen.
Tavoitetaso: Tapahtuma toteutuu.
Mittari: kyllä/ei.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
nettokustannus €/asukas	82	83	84	72	85
- josta kirjastopalvelut	66	73	64	62	72
- josta kulttuuripalvelut	10	10	11	10	13
Kirjastopalvelut					
lainausten lukumäärä	51 063	42 072	49 837	55 000	54 000
- josta kirjastoauton osuus	9 227	6 245	6 978	12 000	10 000
lainauksia/asukas	11,7	9,6	12	11	13
fyysiset käynnit	36 939	29 351	35 516	45 000	45 000
verkkokäyntejä	22 358	25 167	28 959	25 000	27 000
nettokustannus €/lainaus	6	7,7	7	5,6	6,6
Kulttuuripalvelut					
tapahtumien lukumäärä	9	4	19		15

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	3 484	5 450	5 600
Ulkoiset toimintakulut	-321 400	-315 900	-343 665
Toimintakate	-317 916	-310 450	-338 065
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-37 106	-29 990	-20 053
<i>Nettomenot</i>	<i>-355 022</i>	<i>-340 440</i>	<i>-358 118</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-1 377	0	-1 380

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikunta ja ulkoilu, Nuorisotoimi, Etsivä nuorisotyö, Nuorisovaltuusto

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Toiminta-ajatus

Liikuntatoimi

Liikuntatoimi luo edellytyksiä kaikkien kuntalaisten liikunnan harrastamiseen tarjoamalla liikuntapaikkoja, järjestämällä liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa ja kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä eri toimialojen kesken.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi tarjoaa ja luo edellytyksiä lasten ja nuorten kasvua, elämänhallintaa ja kansalaisvalmiuksia tukevalle vapaa-ajantoiminnalle sekä parantaa lasten ja nuorten elinoloja.

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa ja auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisen palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorille varhaista tukea vahvistaen nuorten valmiuksia päästä elämässä eteenpäin. Yksittäisten nuorten ja nuorten ryhmien tukemisen lisäksi etsivällä nuorisotyöllä on myös muu yhteiskunnallinen tehtävä – tuoda palveluiden ulkopuolella olevien nuorten ääni kuuluviin, tehdä näkyväksi palveluvajeita ja niitä yhteiskunnan tukiverkon rakoja, joista nuoret voivat pudota.

Toiminnan sisältö

Nuoriso- ja liikuntatoimen tehtävien järjestämisestä vastaa liikunnan-, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajat. Toimintoja järjestetään yhteistyössä eri järjestöjen ja yhteisöjen kanssa sekä kunta- että maakuntatasolla.

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö ja muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Nuorisotoimen toimintaan kuuluu nuorisotilojen ylläpitäminen, nuorisotapahtumien ja toiminnan järjestäminen, nuorisotoiminnan edellytysten ja mahdollisuuksien luominen sekä lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloihin vaikuttaminen (nuorisovaltuusto, paikallinen, alueellinen ja moniammatillinen yhteistyö).

Liikuntatoimi vastaa ulko- ja sisäliikuntapaikkojen ylläpidosta. Palveluja ostetaan kunnan tekniseltä toimelta ja ulkoisilta tuottajilta mm. kumppanuussopimuksilla. Liikuntatoimi järjestää yhdessä koulujen kanssa koululaisliikuntatapahtumia ja kesäisin lasten uimakoulutoimintaa sekä yhdessä nuoristoimen kanssa liikuntapainotteisia retkiä ja tapahtumia. Liikuntatoimi osallistuu omalta osaltaan terveysliikunnan kehittämiseen ja järjestämiseen sekä toiminnallaan ennaltaehkäisee kuntalaisten liikkumattomuudesta

aiheutuvia haittoja ottaen huomioon myös erityisryhmät. Liikuntatoimi tukee urheiluseuroja/urheilijoita toiminnallisesti ja taloudellisesti.

Talousarviovuoden aikana kilpailutetaan latujenhoito siten, että latukoneella tehtävät ladut hankitaan yksityiseltä toimijalta ja kunnan liikuntapaikkahoitaja hoitaa tulevina talvina kelkalla tehtävät ladut. Tähän on varattu investoinneissa rahaa moottorikelkan ja kelkkakärryn hankkimiseksi.

Vuoden 2022 aikana on ollut kokeilussa ikäihmisten palvelu, joka on mahdollistanut Kiteen Vespelissä uimisen kunnan kustantamana. Tämä hyväksi havaittu terveyttä ja hyvinvointia tukeva järjestely jatkuu myös vuonna 2023. Iäkkäämpien kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi tehdään työtä myös erinäisten liikuntaryhmien ja tapahtumien muodossa.

Liikuntatoimi jakaa vuosittain avustuksia paikallisille urheilutoimijoille. Avustusten myöntämisen perusteet tullaan vuoden 2023 aikana päivittämään. Päivittämisessä huomioidaan erityisesti se, että avustukset paitsi tukisivat myös ennen kaikkea aktivoisivat paikallisia toimijoita järjestämään terveyttä ja hyvinvointia tukevaa toimintaa mahdollisimman kattavasti koko kunnan alueella ja mahdollisimman laajasti eri ikäisille kuntalaisille.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

- Painopiste:** liikunnallisen elämäntavan lisääminen kaikissa ikäryhmissä (hyte-suunnitelma)
Tavoite: kuntosalilla siirrytään sähköiseen varausjärjestelmään ja kulunvalvontaan sekä saada tietoa kävijämääristä ja käyttöajankohdista.
Tavoitetaso: järjestelmän käyttöönotto ja tilastostatistiikan kerääminen
Mittari: järjestelmä otettu käyttöön ja relevanttia tilastotietoa kävijämääristä saatu kerättyä.
- Painopiste:** Liikunnallisen elämäntavan lisääminen kaikissa ikäryhmissä ja yhteisöllisyys ja osallisuus (hyte-suunnitelma)
Tavoite: Liikunta-avustusperiaatteiden päivitys. Päivitetään siten, että avustuksen kannustavat entistä enemmän paikallisia toimijoita järjestämään liikunnallista toimintaa.
Tavoitetaso: avustusperiaatteet hyväksytyt sivistyslautakunnassa
Mittari: hyväksytyt / ei hyväksytyt
- Painopiste:** lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen (kuntastrategia), mielen hyvinvointi sekä osallisuus ja yhteisöllisyys (hyte-suunnitelma)
Tavoite: lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman päivittäminen
Tavoitetaso: suunnitelma päivitetään siten, että se vastaa kuntastrategian ja hyte-suunnitelman painopisteitä ja tavoitteita. Suunnitelmaa laadittaessa henkilöstö, viranhaltijajohto ja poliittiset luottamushenkilöt ovat mukana. Aasukkaat, asiakkaat, lapset ja perheet otetaan mukaan tiedon tuottamiseen, palvelujen suunnitteluun ja niiden toimivuuden ja hyödyllisyyden suunnitteluun.
Mittari: suunnitelma hyväksytyt sivistyslautakunnassa.

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
<u>Liikunta ja ulkoilu</u>					
nettokustannus €/asukas	74	70	41	54	101
myönnetyt avustukset €	11 405	9 057	8 769	13 000	0
myönnetyt avustukset €/asukas	2,6	2,1	2,07	3	0
liikuntapaikkapasseja, lkm	230	0	0	250	0
ylläpidettyjä latuja, km	23	25	25	25	25
hoidettuja liikuntapaikkoja, lkm	16	19	18	19	19
<u>Nuorisotoimi</u>					
nettokustannus €/asukas	24	29	24	36	29
tapahtumia, retkiä, lkm	12	10	12	12	11
osallistujien lukumäärä	455	500	620	500	400

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	50 008	11 100	46 600
Ulkoiset toimintakulut	-34 269	-396 410	-462 060
Toimintakate	15 739	-385 310	-415 460
Sisäiset toimintatuotot	205	0	0
Sisäiset toimintakulut	-170 416	-167 665	-162 585
<i>Nettomenot</i>	<i>-154 472</i>	<i>-552 975</i>	<i>-578 045</i>
Poistot ja arvonalentumiset	-64 870	0	-67 020

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen hallinto, Lasten päivähoito, Lasten perhepäivähoito, Muu lasten päivähoito, Esiopetus, Erityisvarhaiskasvatus, LAPE-muutosohjelma

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus tarjoaa monipuolisia varhaiskasvatuspalveluita lapsiperheille ja vastaa lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja erityisvarhaiskasvatuksen tarpeisiin sekä tukee perheitä kasvatustehtävässä ja vanhemmuudessa. Varhaiskasvatuksen kysyntään vaikuttavat perheiden yksilöllinen palvelutarve ja elämäntilanne, subjektiivinen päivähoito-oikeus, lastensuojelun ja erityisvarhaiskasvatuksen tarve sekä mahdollinen maahanmuutto. Varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit mitoitetaan lain määräämällä tavalla.

Toiminnan sisältö

Varhaiskasvatusta tarjotaan Käenpesän ja Tikkanan päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkotiki Keijukassa, Kemien esiopetusryhmissä sekä perhepäivähoitajien omissa kodeissa. Vuorohoitoa tarjotaan ryhmäperhepäiväkotiki Keijukassa. Varhaiskasvatusta ohjaavana asiakirjana on Tohmajärven kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksen toiminnan keskiössä on pedagogisesti painottuva opetus, kasvatus ja hoito.

Tohmajärven kunta on valikoitunut satunnaisotannassa mukaan kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun vuosina 2021-2024, jossa koeryhmään kuuluville 5-vuotiaille lapsille tarjotaan maksutonta esiopetusta. Päätökset lasten koeryhmään kuulumisesta on tehnyt opetus- ja kulttuuriministeriö. Lähes kaikki kunnan esiopetuksessa olevat lapset ovat mukana kokeilussa. Kunnalla on velvollisuus järjestää esiopetusta kaikille 6-vuotiaille lapsille. Esiopetus on perheille maksutonta ja lapsen osallistuminen on velvoittavaa. Esiopetusta tarjotaan Sivistyskeskus Ahjossa Kemien esiopetusryhmissä, Tikkanan päiväkodissa sekä Käenpesän päiväkodissa. Kunta järjestää ilmaisen kuljetuksen, jos matka esiopetukseen on vähintään kolme kilometriä. Esiopetuksessa noudatetaan Tohmajärven kunnan esiopetussuunnitelmaa ja kaksivuotista esiopetussuunnitelmaa. Tavoitteena on, että lapset omaksuvat esiopetuksen aikana perusopetukseen vaadittavat perustaidot ja -tiedot. Esiopetusta on noin 19 tuntia viikossa ja vähintään 700 tuntia lukuvuodessa. Esiopetukseen osallistuu 66 lasta ja varhaiskasvatukseen 77 lasta (raportti 10/2022).

Kansaneläkelaitos myöntää lasten kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen, jotka maksetaan varhaiskasvatuksen tulosalueen määrärahoista.

Toiminnalliset tavoitteet 2023

- Painopiste:** Perheiden hyvinvoinnin edistäminen (kuntastrategia).
Tavoite: Lasten ja perheiden tuen tarpeiden tunnistaminen ja varhainen puuttuminen.
Tavoitetaso: yhteistyö Siun soten perhepalveluiden kanssa on säännöllistä ja riittävää, hyvinvointineuvola kokoontuu vähintään 6 kertaa toimintavuoden aikana.
Mittari: Hyvinvointineuvolan yhteistyöpalaverit toteutuivat x kertaa.
- Painopiste:** Lasten ja huoltajien osallisuuden kehittäminen ja vahvistaminen (Hyte-suunnitelma).
Tavoite: Vahvistaa osallisuutta varhaiskasvatuksessa
Tavoitetaso: Huoltajien kohtaaminen esimerkiksi vanhempainiltojen, juhlien tms. tapahtumien muodossa vähintään kolme kertaa toimintakauden aikana.
Mittari: Osallisuutta lisääviä tapahtumia järjestettiin x määrä.

3. **Painopiste:** Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen (kuntastrategia), Terveiden elintapojen edistäminen ehkäisevän päihdetyön kautta (Hyte-suunnitelma).
Tavoite: Varhaiskasvatushenkilöstöä koulutetaan tunnistamaan ja tukemaan perheitä ennalta ehkäisevän päihdetyön koulutuksellisin keinoin.
Tavoitetaso: Vähintään kaksi työntekijää käy Ehyt ry:n järjestämän Ehkäisevän päihdetyön koulutuksen.
Mittari: koulutukseen osallistuneiden henkilöiden lukumäärä.
4. **Painopiste:** Terveet elämäntavat (Hyte-suunnitelma). Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen (kuntastrategia).
Tavoite: Lasten terveyden edistäminen käynnistämällä hampaiden harjauskoulu.
Tavoitetaso: Luodaan toimivat rakenteet ja toimintatavat säännölliseen hampaiden harjauskoulun toteuttamiseen yhteistyössä hyvinvointialueen suun terveydenhuollon kanssa.
Mittari: Harjauskoulu toteutui esiopetuksessa säännöllisesti toimintakauden aikana/ ei toteutunut

Tunnusluvut

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
nettokustannus €/asukas	460	465	474	425	509
lasten kotihoidontuki 1 000 €	127	153	135	134	134
lapsia keskimäärin kotihoidontuen piirissä	50	52	41	45	45
hoidettavia lapsia 31.12.	184	164	151	151	144
- josta esiopetuksessa	40	44	76	76	66
esiopetusryhmien lukumäärä	3	3	5	5	4
esiopetustuntien määrä	2 100	2 100	2 100	3 500	2 800

Tunnusluvut

Talous	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ulkoiset toimintatuotot	192 530	156 600	110 530
Ulkoiset toimintakulut	-1 850 794	-1 970 050	-2 089 350
Toimintakate	-1 658 264	-1 813 450	-1 978 820
Sisäiset toimintatuotot	0	0	0
Sisäiset toimintakulut	-351 868	-326 175	-172 098
<i>Nettomenot</i>	<i>-2 010 132</i>	<i>-2 139 625</i>	<i>-2 150 918</i>
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0

Määrärahojen olennaiset muutokset

Sivistyslautakunnan osalta olennaisimmat muutokset ulkoisissa menoissa kohdistuvat ruoka- ja siivouspalveluiden ulkoistukseen

SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT			
MYYNTITUOTOT	160 948	280 400	126 040
MAKSUTUOTOT	200 889	197 300	183 000
TUET JA AVUSTUKSET	266 197	68 450	154 500
MUUT TOIMINTATUOTOT	14 215	4 500	40 000
TOIMINTATUOTOT	642 249	550 650	503 540
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT	-4 856 088	-5 158 400	-5 122 400
PALKAT JA PALKKIOT	-3 923 162	-4 199 800	-4 173 900
HENKILÖSIVUKULUT	-932 926	-958 600	-948 500
ELÄKEKULUT	-792 505	-809 600	-800 700
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-140 421	-149 000	-147 800
PALVELUJEN OSTOT	-1 411 724	-1 320 300	-2 077 925
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-400 570	-284 290	-271 455
AVUSTUKSET	-148 402	-150 000	-149 500
MUUT TOIMINTAKULUT	-315 490	-487 660	-570 135
TOIMINTAKULUT	-7 132 274	-7 400 650	-8 191 415
TOIMINTAKATE	-6 490 025	-6 850 000	-7 687 875